

La Trementinaire

Castellgalí

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Nucli antic.

Coordenades:

Latitud: 41.67502
Longitud: 1.84402
UTM Est (X): 403778
UTM Nord (Y): 4614341

Classificació

Número de fitxa 08061-81
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tècnica artesanal
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1927
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Ja no existeix.
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Cortés Elía, Maria del Agua
Data de registre de la fitxa: dc., 12/04/2006 - 02:00

Descripció

A Castellgalí hi havia una trementinaire, Maria Buixadé Minguell, filla de cal Pauet de Fórns de Cadí i que estava casada amb Jacint Obiols Calvet, de Sisquer, que feia de pastor i com la majoria d'homes de la zona, per aquells anys, també feia contraban de tabac d'Andorra. En Jacint també tocava el flabiol. La mare

de la Maria ja era trementinaire. Les trementinaires eren dones de la vall de Lavansa, entre Port del Comte i La Seu d'Urgell, que es dedicaven a recollir herbes medicinals que durant la tardor i l'hivern les venien per diferents punts de Catalunya. Els seus remeis eren utilitzats per guarir a persones i animals. A l'esquena carregaven un sac on duien coixineres petites on portaven les herbes remeieres i penjades unes llaunes a la cintura on portaven els olis (d'avet, trementina, oli de ginebre, pega...). L'ofici es va iniciar probablement a finals del segle XIX i es va mantenir fins els anys 1960.

Història

La Maria i en Jacint arriben a Castellgalí cap a l'any 1927 i s'instal·len a cal Naixó amb els seus tres fills Pere, Carles i Jaume, tots nascuts a Fórns. El fill gran tindria 22 anys aproximadament en aquell moment. L'any 1937 marxen de Castellgalí i en Pere s'instal·la a Manresa on el 6-1-1933 havia inaugurat l'herboristeria "La Flor del Pirineo", a la cantonada dels carrers del Carme i del Joc de la Pilota, que avui dia encara regenta el seu fill, en Jacint Obiols Torrens. La mare se'n va anar a viure amb el fill petit, el qual va obrir una herboristeria a Esparreguera, a més de fer els mercats setmanals d'Olesa de Montserrat i Martorell. La mare, a banda de donar-li un cop de mà a la botiga, per aquests anys encara anava a vendre als mercats i fins i tot baixava a vendre al mercat de Manresa tot "fent la competència" al seu fill Pere. La Maria baixava a peu des de Fórns, seguint una ruta que possiblement passava pel coll de Port, Sant Llorenç de Morunys, la Llosa del Cavall, Solsona, la serra de Castelltallat, Camps, Castellgalí; essent el destí final la comarca del Vallès. Feia parades en una sèrie de cases on podia menjar i dormir, a canvi d'herbes. La parada a Castellgalí la tenia a Cornet i sembla ser que tenia una parada anterior a Camps. Manresa només era una escala per a vendre, el destí final del viatge era Sabadell, i altres mercats de la comarca: Sentmenat, Sant Cugat del Vallès... El fet de tenir una germana vivint a Sabadell, podia influir, ja que en aquesta ciutat feia estada durant uns 15 dies, durant els quals aprofitava per a vendre en els diferents mercats locals. La durada del viatge seria d'uns 2 mesos i aprofitava la primavera, l'estiu i la tardor, èpoques de floració i recol·lecció, per així anar repostant pel camí les mercaderies que anava gastant i que portava d'origen. Algunes de les herbes que venia eren: cerverina, sanguinària, buixarola, flor de malva, arrel de malví, orella d'ós, te de rosa, oli d'avet (trementina), oli de ginebre i pega negra (aquests tres últims molt adequats pel bestiar). Per a tragar tot això duia una borrasa carregada a les espatlles on portava unes coixineres petites on, dins de cada una, anaven les varietats d'herbes; els olis i la pega les portava en llaunes. Com a element de mesura duia una romana petita. Quan vivia a Castellgalí la Maria recollia herbes pels voltants del poble i les anava a vendre a Manresa a "la plaça dels planters" -la plaça del Carme-, on les venia juntament amb les llaunes d'oli d'avet, la trementina. Les herbes les duia en coixineretes petites. Anava vestida com una "muntanyesa" amb mocador al cap i roba de pisana, amb unes faldilles molt amples. Compraven les serps que mataven la gent del poble per a fer ungüent. Era coneguda com la trementinaire.

Bibliografia

Malgosa, J.; Vila, J. (1999). Maria Buixadé, la trementinaire. L'Amigant. (Article escrit a partir de la conversa mantinguda el 10-11-1998 amb el Sr. Jacint Obiols Torrens de Manresa i nét de la trementinaire).